זון אויפגאנג — 6.20.
זון אונטערגאנג — 6.49.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
קלאר, ווינטיק, קאלט.

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published
DAILY

Vol. 21, No. 61. Winnipeg, Thur. Mar. 26, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דאנערשטאג ח׳ ניסן, תרצ״א.

ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS
31

שטרייַנגסטע מיטלען אָנגענומען פון רעגירונג צו האַלטן אַרדענונג אין ארץ-ישראל אין דער וואָך פון פסח, דערקלערט דראמאנד שילס אין הויז

פּוילישע אידן קרינען פערטל מיליאָן דאָלאַר אויף פסח דורך האיאס

דאָס איז א סך ווייניקער ווי לעצטן יאָר, כאָטש די נויט איז ערגער

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

וואַרשע, מארט 26 (איטא).— א פערטל מיליאָן דאָלאַר פון אמעריקע איז ביז איצט אָנגענומען פאַר פּוילישע קרובים אויף פסח דורך דער "האיאס", לויט א באַריכט פון דער ארגאניזאציע. דאָס איז א סך ווייניקער געלט ווי ס׳איז אָנגעקומען פאַר דער זעלבער צייט לעצטן יאָר, כאָטש די אידישע נויט אין פּוילן איז אין אַ פאַרגלייך גרעסער.

—(::)—

פאדערן אונטערזוכונג פון ארבעטס באדינגונגען אין סאָוו. רוסלאנד

לאָנדאָן, מארט 26. די קאָנסערוואַטיוון האָבן ווידער אַרויסגעשטעלט אין הויז די פאָדערונג, אַז די בריטישע רעגירונג זאָל באַשטימען אויף אַ אונטערזוכונג וועגן צוואַנג ארבעט אין סאָוועט רוסלאַנד, און אויב מאַסקווע וועט צו דעם ניט איינשטימען, זאָל אָנגלאַנד דורכפירן וועגן דעם אַ פּריוואַטע אויספאָרשונג.

די פראַגע האָט אויפגעהויבן אין הויז דיקונג. האָט עדן נעוואַנט, אַז דער מוזל אין אים באַקאַנט פאַר אַ עקספּערט אין דעם פאַך. דעם קינדס מוטער האָט אויך פאַרטיידיקט דעם מוזל, און אפילו דער ראַדוונסקי האָלט זיך ביים פראַצעס מיט גרויס ווירדע. ער דערוויַיזט, אַז ער איז אַן עקספּערט מוזל, אַז ער האָט דיין נעוואַשן די הענט, סטעריליזירנדיק דעם מוזל׳ס מעסער און ער האָט געקויפט מעדיקאַמענטן אין סאָוועטישן אַפּטייק, עגלאַך צו די וואָס דאַקטוירים באַנוצן ביי אָפּעראַציעס.

דר. כורגין, אַן עדות פאַר דער פאַרטיידיקונג, האָט עדן נעוואַנט, אַז דער מוזל איז אין באַקאַנט פאַר אַ עקספּערט אין דעם פאַך. דעם קינדס מוטער האָט אויך פאַרטיידיקט דעם מוזל, און אפילו דער פאַטער האָט עדות געוואַנט, אַז ער האָט ניט אויסגעוועגט קעגן מל זיין דאָס קינד, נאָר ער האָט בלויז געוואַנט זיין פרוי זי זאָל האַנדלען ווי זי פאַרשטייט.

כאָטש דער פאַרהער פון די עדות איז פאַרענדיקט געוואָרן אויף דער לאַנגער זייַטונג פונ׳ם געריכט וואָס האָט זיך פאַרצויגן ביז 2 אַזייגער פאַרטאָג, וועט אָבער דער פּראָצעס ווייטער פאָרגעזעצט ווערן, מיט׳ן צוויק "צו דעמאָסקיִרן דעם אידישן קלעריקאַליזם".

—(::)—

סורעס ברידער נעמען איבער ר. דוש. וואיטלא פירמע

מר. פרעד מ. סורעס, פון סורעס ברידער, לימיטעד, האָט אַנגעסירט, אַז זיין קאָמפּאַני האָט אָפּגעקויפט דעם גאַנצן סטאָק פון ר. דוש. וואיטלא און קאָמפּאַני, אַ אַלקאָלע פירמע. דער מסחר האָט באַטראָפן איבער 650 טויזנט דאָלאַר. ביידע פירמעס האָבן אָנגעפירט "דריי־גודס" געשעפטן אין ווינניפּעג פאַר אַרום בער 25 יאָר.

אין דער צוקונפט וועט די פירמע סורעס ברידער, לימיטעד, וועלכע נעפינט זיך אויף מעקדערמאָט און אַלבערט סט., זיך רופן: "סורעס ברידער, לימיטעד, סוקסעסאָרס צו ר. דוש. וואיטלא און קאָ."

—(::)—

נ. גאַרבאָוויצקי און זיין סימפּאַ־נישער אַרקעסטער אין קאָלנאַ־ריי שטאַרק געלויבט

דער קאָלנאַריער סימפּאַנישער אָרקעסטער וועלכער איז געוואָרן אָרגאַניזירט און ווערט דיריגירט פון גרינגאַרי גאַרבאָוויצקי, מאַכט באַדייטנדן פאָרגרעס, און דער זיך זייער אויסגעצייכנט אין אַ קאָנצערט לעצטע וואָך.

עני גלען בראַדעי, די מוזיק קריטיקער פון דער "קאָלגאַרי דיילי העראַלד" לויבט זייער מר. גאַרבאָוויצקן און זיין סימפּאַניע. עס איז געשפּילט געוואָרן מר׳ זיין פון וועבער, די היידן סימפּאַניע, אַ קאָמפּאָזיציע פון דאַנהיל, שומאַן, אַ מינועט פון בעטהאָווען (אַראַנזשירט פון מר. גאַרבאָוויצקי) מוזיק פון שטראַוס און אַנדערע.

דער סאַליסט פון דעם אָוונט איז געווען מר. יאַשאַ גאַלפּערין. ער האָט געשפּילט צוויי מואַזומענטס פון סימפּאָניק עספּאַנעל פון לאַלאָ.

די קריטיקערן לויבן זייער מר. גאַרבאָוויצקין און זיין סימפּאַניע. עס איז געשפּילט געוואָרן מר׳ זיין פון וועבער, די היידן סימפּאַניע, אַ קאָמפּאָזיציע פון דאַנהיל, שומאַן, מינועט פון בעטהאָווען (אַראַנזשירט פון מר. גאַרבאָוויצקי) מוזיק פון שטראַוס און אַנדערע.

דער סאַליסט פון דעם אָוונט איז געווען מר. יאַשאַ גאַלפּערין. ער האָט געשפּילט צוויי מואַזומענטס פון סימפּאָניק עספּאַנעל פון לאַלאָ.

די קריטיקערן לויבן זייער מר. גאַרבאָוויצקין און זיין סימפּאַניע. עס איז געשפּילט געוואָרן מר׳ זיין פון וועבער, די היידן סימפּאַניע, אַ קאָמפּאָזיציע פון דאַנהיל, שומאַן, מינועט פון בעטהאָווען (אַראַנזשירט פון מר. גאַרבאָוויצקי) מוזיק פון שטראַוס און אַנדערע.

דער סאַליסט פון דעם אָוונט איז געווען מר. יאַשאַ גאַלפּערין. ער האָט געשפּילט צוויי מואַזומענטס פון סימפּאָניק עספּאַנעל פון לאַלאָ.

—(::)—

נייע אידישע קהלה געגרינדעט אין שטעטל סעדאליע מיזורי

סעדאליע, מיזורי, מארט 26 (איטא).— א נייע אידישע קהלה אין דאָ געגרינדעט געוואָרן נאָכדעם ווי עס איז אַרויסגענומען געוואָרן אַ טשאַרטער אויף אַ שול פאַר די הינע זעכציק אידישע פאַמיליעס. די נייע אידישע קאָנגרעגאַציע טראָגט דעם נאָמען "יונייטעד היברו קאָנגרעגיישאָן", און ניוטאָן י. פרידמאַן, פון קלייוולאַנד, איז געשיקט געוואָרן אַלס רעליגיעזער פירער פון דער נייער קהלה.

—(::)—

גרינספּעלדער באַשטימט אַמע־ריקאַנער קאָנסול אין לאַטוויע

סט. לואיס, מיזורי, מאַר ט26 (איטא). בערנהאַרד גרינספּעלדער, דער סעקרעטאַר פון דער הינער אידישער צדקה פעדעראַציע, האָט דאָ דערהאַלטן די ידיעה, אַז ער איז באַשטימט געוואָרן אַלס אַמעריקאַנער קאָנסול אין לאַטוויע. ער וועט אָנניכן אָפּפאָרן צו פאָרנעמען זיין אַמט. מר. גרינספּעלדער, וועלכער איז אַ מיטגלידער פון אַדמיניסטראַטיוון קאָמיטעט פון הינע ציוניסטישן דיסטריקט, איז רעקאָמענדירט געוואָרן פאַר דעם דאָזיקן אַמט פון דער האַנדלס קאָמער אין סט. לואיס.

—(::)—

בוקאַרעסט, מארט 26 (איטא). — אויבער 4000 פּויערים זיינען געקומען צו קאָנגרעס פון דער אַנטיסעמיטישער קרוזסטיג ליג, וואָס איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן אין דער שטאָט סוקעוואַ. די רעדנער אויף דעם קאָנגרעס האָבן שאַרף קריטיקירט אַלע אַנדערע פּאָליטישע פּאַרטייען אין רומעניע און אין האָבן באַזונדערס שטאַרק קריטיקירט דעם פּרעמיער מאַקדאָנאַלדס בריוו צו דר. וויינצאַמ האָט געהאַט אויף דער פאַלעסטינער לאַגע.

רבי הערסאָן אויפגענומען פאַר רב ביי מאַסן פאַרזאַמלונג

דער גרויסער תלמיד תורה זאָל אין נעכטן אוונט געווען געפאַקט מיט מענער און פרויען וועלכע זיינען געקומען מקבל פּנים זיין דעם נייעם רב, ר׳ חיים צבי הערסאָן, וועלכן דער וויניפּעגער שטאָט־קאָמיטעט האָט אַהער אַראַנזשירט.

פאַרזיצער פון דער פאַרזאַמלונג איז געווען מר. מ. וו. טרילער, אייניקע רעדנער פון דער גאַנצער אין עס איז געלעגן געוואָרן פאַר׳ן עולם די סמיכות אויף רבנות וואָס דער נייער רב האָט מיט זיך אַרבעראַכט.

דער לעצטער רעדנער איז געווען הרב ר׳ חיים צבי הערסאָן. ער האָט געהאַלטן אַ איינגעדרע רעדע, און ער האָט דערקלערט, אַז לויט׳ן דין האָט ער פּוילשטענדיק געהאַט דאָס רעכט צו קומען קיין וויניפּעג און אָננעמען דאָ די שטעלע פון רבנות, איבערהויפּט אין דעם פאַל פון מחלוקת, האָט ער דערקלערט, אין עס פּשוט אַ מצוה אַז אַ רב זאָל זיך אַריינמישן און מאַכן אַ סוף צו די רייסערייען און אייניקע שטעלן כשרות אין שלום.

דער גרויסער עולם האָט געגעבן דעם נייעם רב אַן ענטוזיאַסטישן קבלת־פּנים און ער איז אַיינגעשטימיק אָנגענומען געוואָרן אַלס רב פונ׳ם וויניפּעגער שטאָט קאָמיטעט. נאָכדעם וויל די פאַרזאַמלונג האָט אַים אינדאַרסירט האָט די עקזעקוטיווע איבערגעגעבן צו רבי הערסאָן אַלע נויטיקע פּאַפּירן און אָרגאַניזאַציע פון אין דער עקזעקוטיווע דערקלערט געוואָרן אין נאָמען פון׳ם שטאָט קאָמיטעט, וואו אַ צאָל שולן און אָרגאַניזאַציעס זיינען פאַרטראָטן אַלס זייער אָפיציעלער רב.

—(::)—

באַוואוסטער פראַנצויזיש אידישער דראַמאַטורג געשטאָרבן

פאַריז, מארט 26 (איטא).— פּערנאַנד נאַזויער, באַרימטער פראַנצויזיש־אידישער דראַמאַטורג, קריטיקער און זשורנאַליסט, איז געשטאָרבן אין פאַס, אין עלטער פון 59 יאָר.

נאַזויער האָט דורכגעמאַכט אַ מערקווירדיקע קאַריערע, וועלכע ער האָט אָנגעפאַנגען וויי אַ שיק־אייגל ביי דער אידישער קאָלאָניזאַציאָנס אָרגאַניזאַציע, און האָט פאַרענדיקט ווי, איינער פון פראַנקרייכס אָנגעזעענסטע דראַמאַטורגן און קריטיקער

—(::)—

א געדעטעניש אויף שריפות דאָ נעכטן

די וויניפּעגער פייערלעשער זיינען נעכטן נאָכמיטאָג געווען זייער שטאַרק באַשעפטיקט אין זיי זיינען אַרומגעפאָרן מיט זייערע שווערע אַפּאַראַטן בלויז שנעל פון איין טייל שטאָט צו אַ צווייטן טעל.

אין פאַרלויף פון אַ פאַר שטונדן צייט האָט מען זיי אַרויסגערופן צו צען שריפות. קיין איינע פון זיי איז אין נישט געווען פון אַן ערנסטן כאַראַקטער, זיי האָבן זיך אָבער נעמוזט אַרומיאָגן איבערן שטאָט צו אויסלעשן די קליינע שריפות.

ד״ר גרוסער אויפגענומען פון קאַנאַדער מיסיע אין דרום אַמעריקע

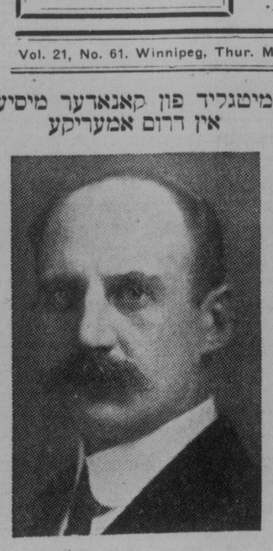

סענאַטאָר סי. פּי. באַביגטן, קיי. סי., אַ מיטגליד פון קאַנאַדער גרויסער גוטער וויל און האַנדלס מיסיע קיין דרום אַמעריקע, וועלכער פירט אַן אויג דער מאַריף קאָמיסיע אָרגאַניזירט אויסצופאָרשן די לאַגע אין אַרגענטינע און בראַזיליע.

שריפה טרייבט אַרויס צען פאַמיליעס אין דרויסן אין ביטערער קעלט

א פייער וואָס איז פון אומבאַקאַנטע סבות אויסגעבראָכן אַרום האַלבע נאַכט אין׳ם נאַרוואוד בלאָק, טאַשע עוועניו, אין מאַריאָן סט., סט. באַניפייס, האָט אַרויסגעטריבן אין דרויסן אין דער ביטערער קעלט צען פאַמיליעס. צום גליק האָבן זיך אַלע געראַטעוועט אָן קיינער איז ניט פאַרוואונדעט געוואָרן, און די שריפה איז גאַנץ שנעל אויסגעלאָשן געוואָרן.

די שריפה, ווי עס זעט אויס, איז אויסגעבראָכן אין קעלער אונטער דער סטאָר פון ניל בראָדערס אין דעם בלאָק, ווען דער אַלאַרם איז געקלאַנגען און די פייער בריגאַדעס פון סט. באַניפייס זיינען געקומען צו לויפן, האָט מען די ערשטע נאָך אַ געפירט די איינוואוינער פון הויז.

די איינוואוינער, וואָס האָבן אַרויסגענומען אַ פייער דער אומגעלייכטער קעלט, זיינען אייגנגעאַרדנט געוואָרן פאַר דער נאַכט ביי פריינט. די פייערלעשער האָבן געהאַט אַ שווער שטיקל אַרבעט צו לעשן דעם פייער אין דער ביטערער קעלט, בעת זייערע מאַנטלען זיינען געווען באַדעקט מיט אייז.

צום גליק זיינען די פאַלאַמען געווען ניט פונ׳ם ווינט זייט, און קיין גרויסער שאַדן איז ניט פאַראורזאַכט געוואָרן.

—(::)—

קעמסאַקער איינוואוינער אָנגעקלאָגט אין אַ פאַרזוך אונטערצוצינדן הויז

קעמסאַק, מאַסק., מארט 26. — מייק אַסטאַפאַראָוו אי זפאַרהאַלטן געוואָרן אויף דער קלאָגע פון אונטערצינדערעי, נאָכדעם ווי ס׳איז אַנטדעקט געוואָרן אַז דאָס הויז אין וועלכן ער האָט געוואוינט איז דורכגעוואַפט מיט גאַזאָלין, שמאַטעס דורכגעוויקט מיט גאַזאָלין, זיינען געפונען געווען אין הויז.

די שכנים האָבן דערשפּרט דעם ריח פונ׳ם גאַזאָלין זונטאָג אוונט און האָבן געמאַלדן דער פּאָליציי, וועלכע האָט קיין עם ניט געפונען אין הויז, וואָס איז געווען דורכגעוואַפט מיט גאַזאָלין. אַסטאַפאַראָוו איז שפּעטער אַרעסטירט געוואָרן. דאָס הויז און דאָס מעבל, ווערט באַהויפּטעט, איז געווען פאַרזיכערט.

—(::)—

דער הויפּט אָפּיס פון אידישן אימיגראַנטן הילפס פאַראין אין אַ נייער דירה

מאָנטרעאַל. — דער אידישער אימיגראַנטן הילפס פאַראין לאָזט וויסן אַז דער מאָנטרעאַלער אָפּיס האָט זיך אַריבער געלייגן אין אַ נייער דירה, אינגאַנצן אַ האַלב בלאָק העכער פון דעם אַלטן אָפּיס.

דער נייער אַדרעס איז: 4226 סט. לאָרענס (מיין) בלוור. און די טעלעפאָן נומער זיינען ווי פריער: בלייער 3103 און 3104.

פּאָליציי פון בריטיש קאָלומביע באַנוצט זיך מיט נייעם מיטל צו צווינגען דוכאַבאָרקעס צו טראָגן אויף זיך קליידער

נעלסאָן, ב. ק., מארט 26. — מיט׳ן אָנקוף פונ׳ם פּרילינג, האָבן מיטגלידער פון דער דוכאַבאָרישער סעקטע "זין פון פרייהייט" אָנגעהויבן אַראָפּוואַרפן פון זיך זייערע ווינטערדיקע קליידער, און, צוזאַמען דערמיט, נייט שוין אַראָפּ דאָס וואָס פאַרבלייבט אויפ׳ן לייב . . . און באַריכטן קומען אַז פון די אומגעגנטן פון טראָמס, אַז דוכאַבאָרן זיינען ווידער אומגעגאַנגען נאָקעט דאָרטן, און די פּאָליציאָס זיינען נאָך אַרויס געפירט די איינוואוינער פון הויז.

די איינוואוינער, וואָס האָבן אַרויסגענומען אַ פייער דער אומגעלייכטער קעלט, זיינען אייגנגעאַרדנט געוואָרן פאַר דער נאַכט ביי פריינט. די פייערלעשער האָבן געהאַט אַ שווער שטיקל אַרבעט צו לעשן דעם פייער אין דער ביטערער קעלט, בעת זייערע מאַנטלען זיינען געווען באַדעקט מיט אייז.

צום גליק זיינען די פלאַמען געווען ניט פונ׳ם ווינט זייט, און קיין גרויסער שאַדן איז ניט פאַראורזאַכט געוואָרן.

—(::)—

קעמסאַקער איינוואוינער אָנגעקלאָגט אין אַ פאַרזוך אונטערצוצינדן הויז

. קעמסאַק, מאַסק., מארט 26. — מייק אַסטאַפאַראָוו אי זפאַרהאַלטן געוואָרן אויף דער קלאָגע פון אונטערצינדערעי, נאָכדעם ווי ס׳איז אַנטדעקט געוואָרן אַז דאָס הויז אין וועלכן ער האָט געוואוינט איז דורכגעוואַפט מיט גאַזאָלין, שמאַטעס דורכגעוויקט מיט גאַזאָלין, זיינען געפונען געווען אין הויז.

די שכנים האָבן דערשפּרט דעם ריח פונ׳ם גאַזאָלין זונטאָג אוונט און האָבן געמאַלדן דער פּאָליציי, וועלכע האָט קיין עם ניט געפונען אין הויז, וואָס איז געווען דורכגעוואַפט מיט גאַזאָלין. אַסטאַפאַראָוו איז שפּעטער אַרעסטירט געוואָרן. דאָס הויז און דאָס מעבל, ווערט באַהויפּטעט, איז געווען פאַרזיכערט.

—(::)—

דער הויפּט אָפּיס פון אידישן אימיגראַנטן הילפס פאַראין אין אַ נייער דירה

מאָנטרעאַל. — דער אידישער אימיגראַנטן הילפס פאַראין לאָזט וויסן אַז דער מאָנטרעאַלער אָפּיס האָט זיך אַריבער געלייגן אין אַ נייער דירה, אינגאַנצן אַ האַלב בלאָק העכער פון דעם אַלטן אָפּיס.

דער נייער אַדרעס איז: 4226 סט. לאָרענס (מיין) בלוור. און די טעלעפאָן נומער זיינען ווי פריער: בלייער 3103 און 3104.

הינע פּאָליציי כאַפּט אַ גנב "דורך ראַדיאָ" אין צוועלף מינוט צייט

די וויניפּעגער פּאָליציי האָט זיך שטענדיק אויסגעצייכנט אין דעם הינ׳ן זיכט צו כאַפּן פאַרברעכער, אָבער איצט מיט דער הילף פון אַ ראַדיאָ אַפּאַראַט און מיט ראַדיאָ אַוטאָמאָביל, מיט וועלכע זי איז אויסגעשטאָטעט האָט זי שוין בעוויין צו אַרעסטירן אַ פאַרברעכער אין צוועלף מינוט צייט.

די פּאָליציי פון טראָנסקאַנאַ האָט געמאָלדן דער וויניפּעגער פּאָליציי וועגן אַ גנבה וואָס איז פאַרגאַנגען געווארן אין דער נאַכט אין דער באַנאַנגען געווארן אין פולן שוואונג.

"ניט נעקוקט אויף די שווערע צייטן, ווערן די זאַמלערס פאַר׳ן געווערקשאַפטן קאַמפּיין אויפגענומען בסבר פּנים יפות", — אַזוי ווערט באַריכטעט פון די זאַמלער וועלכע זיינען זייער ענטוזיאַסטיש בנוגע די רעזולטאַטן פון קאַמפּאַניע. די וועלכע זיינען נאָך ניט באַזוכט געוואָרן, ווערן געבעטן בייצושטייערן אויף אַ געהעריקן אופן. פאַרבאַרייטונגען ווערן געמאַכט פאַר׳ן גרויסן פאָלקס־באַנקעט לכבוד י. באַדאַיע פון אין־ישראל, וועלכער וועט פאָרקומען דעם 12טן אַפּריל, אין ציון זאַל

פרייטאָג, דעם 27טן מארט, 8.30 אַוו., וועט פאָרקומען אַ פאַרזאַמלונג פון קאָמיטעט פאַר׳ן געווערקשאַפטן קאַמפּיין, וואו עס ווערן דערוואַרטעט באַריכטן פון דער אַרבעט וואָס איז אָפּגעטאָן געווארן פאַר דער וואָך. פאַרשטייער פון אָרגאַניזיירט אַצייטן און יחידים, פאַראַיינטערעסירטע ווערן געבעטן צו קומען.

נעווערקשאַפטן קאַמפּיין אין פולן שוואונג

פּאָליציי פון בריטיש קאָלומביע אַרעסטירט אַ גנב

אַנב - אורחא

פון מארק

די חשיבות פון ערד־ארבעט

פאַר די לעצטע פאַר דורות האָט מען ביי אונז איינגעוואָרצלט דעם געדאַנק פון דער חשיבות פון ערד־ארבעט, אַז ס׳איז כמעט אַ סכנה אויסצודריקן וועלכע עס איז אפיקורסות וועגן דעם ענין.

פאַר צוויי דורות האָבן אונזערע פאָטן געזונגען וועגן דער שיינקייט און מזל־ברכה׳דיקייט פון דער סאַכע, און אידישע געלערנטע, עקאָנאָמיסטן און כלל־טוער האָבן דערוויַיזן באַותות ומופתים, אַז די סאַכע איז די איינציקע לייזונג פונ׳ם אי־דישן פראָבלעם.

און אידן האָבן זיך טאַקע אָנגעהויבן רייסן צו דער ערד־ארבעט. דאָס איז ניט געווען קיין פּועל־יוצא פון דער פּראָפּאַגאַנדע וואָס נוט־מיינענדיקע פאָטן און משכילים האָבן אָנגעפירט, נאָר אַ רעזולטאַט פון עקאָנאָמישן און פּאָליטישן צוואַנג: אידן האָבן אָנגעהויבן פילן ווי דער עקאָנאָמישער באַדן הויבט זיך אָן גלישן פון אונטער זייערע פיס, און זיי האָבן זיך געכאַפּט פאַר דער פרנסה, וואָס האָט אויסגעזען צו זיין די רואיקסטע און די געזיכערסטע.

און די באַוועגונג האָט געבראַכט גע־וויסע רעזולטאַטן, — אידישע קאָלאָניעס אין אַרגענטינע, אין ארץ־ישראל, אין קאַנאַדע, אין די פאַראייניקטע שטאַטן און. פאַר די לעצטע עטלאַכע יאָר, באַזונדערס אין רוסלאַנד, וואו די טרייב קראַפט צום לאַנד איז געווען אַ באַזונדערס שטאַרקע און דרינגנדיקע.

דער פּראָצעס פון אידן וואָס באַשעפטיקן זיך מיט ערד־ארבעט איז נאָך דער־ווייל ניט איבעריקס גרויס, — קלענער, ווי ביי וועלכן ס׳איז פאַלק. עס האַלט אָבער ניט ווייט פון דעם, אַז אידישע פּויערים און פאַרמערס זאָלן קאָנען פּראָדוצירן אַזויפיל בראָוט, וויפל עס ווערט פאַרבראָוכט פון דעם נאָנצן אידישן פאַלק.

***

און דאָ קומט מאַקע דער פונקט, וואָס האָט שטאַרק צעטרייסלט מיין אייגענעם גלויבן אין דער חשיבות פון דער סאַכע לגבי דער נאָדל און דעם האַמער.

די געשיכטע איז — וואָס די סאַכע האָט שוין געמאַכט פאַלץ פאַר׳ן פלוג און פאַרן טראַקטאָר, און דער סערפּ וועלכן אונזערע פאָטן האָבן אַזוי שיין באַזונגען, און וועלכער פלעגט באַמת האַלטן די שניטערן אין דריין נעבוינן 18 שעה אַ מעת־לעת אין אַ קאַטרושנער ארבעט, — דער סערפּ האָט אָפּגעטראָטן אין ארט דעם "קאַמבייַן", וואָס טוט אָפּ אין 8 שעה אַ טאָג די מלאכה פון 200 סערפּן און 100 דרעש־"צעפּן" צוזאַמען.

און ערד־ארבעט הערט ביסלאַכווייז אויף צו ווערן אַ מלאכה, נאָר זי ווערט אַן אינדוסטריע און אַ געשעפט, — פונקט ווי די פאַבריקאַציע פון הויזן, זאָלן מיר די סאַכע־מזל־ברכה׳דיקע מוחל זיין פאַרן פאַרגלייך.

און עס שטייט פאַר מיר אויף די פראַגע: רבונו של עולם, מיט וואָס איז עס פאַבריציר׳ן וויין אין האַבער חשוב׳ער, ווי פאַבריציר׳ן הויזן, אָדער נייען שיך, אָדער בויען הייזער?

די דורכשניטלאַכע פאַמיליע, מיט אַ צווייווייזרטן לעבנס שטיינער, ביי הייַנ־טיקע צייטן, גיט אויס אַ סך מער אויף דירה אין אויף קלייידער, ווי אויף ברויט!

***

דער איצטיקער קריזיס אין דער תבואה פּראָדוקציע האָט אויף אויפנעטרייסלט דעם גלויבן אין דער זיכערקייט פון דער לאַנדווירטשאַפט.

די פּויערשע ווירטשאַפט, ביי זייער אַן אָרימען לעבנס־שטיינער, קאָן אין אַ גע־וויסער מאָס מער אָדער וויניקער פאַר־זיכערן דעם פּויער מיט אַ שטיקל ברויט, אָדער, אין ערגערע פאַלן, מיט קאַרטאָפל. אָבער די פּויערשע ווירטשאַפט לעבט אויס אירע לעצטע יאָרן אין די הינטער־שטעליקע לענדער, און אפילו די פאַרמער־שע ווירטשאַפט שטייט שוין פאַר אַן אָפּ־גרונט וואָס איז זי גרייט איינצושלינגען.

אין שוין דער פאַרטער קאָן אַן אָר־בערגעפילט שפּייכלערס מיט ווייץ, און ניט האָבן קיין שטיקל ברויט אין שטוב, — שוין אָפּגעערדט פונ׳ם צוקונפטיקן פאַרם אַרבעטער, וואָס וועט אויף אַ האָר־ניט זיין מער זיכער מיט זיין פרנסה, ווי דער שטאַטיקער פראָלעטאַריער אָדער שטעל־דרייער.

פאַר די לעצטע צוויי יאָר איז געווארן קלאָר, אַז אַ חשיבות פון מער ניט קיין קענץ, און אַז די חשיבות פון ווייץ איז געפאַלן, פאַלט שוין במילא אַראָפּ די באַזונדער חשיבות פון דער מלאכה צו פּראָדוציר־ן ווייץ.

***

מיין איך חלילה ניט זאָגן, אַז אידן זאָלן אויפהערן צו באַשעפטיקן זיך מיט ערד־ארבעט.

איך גלויב בכלל ניט, אַז אידן האָבן זיך גענומען פאַר דער סאַכע ווייל פאָטן האָבן זי אַזוי שיין באַזונגען, און איך גלויב ניט אַז אידן וועלן אויפגעבן דעם טראַקטאָר, ווייל אימעטער וועט זיי זאָגן, אַז לאַנד ארבעט איז ניט די חשוב׳סטע פון אַלע באַשעפטיקונגען.

די באַוועגונג צום באָדן, און, פאַרערט, פון דאָרף אין שטאָט אַריין, ווערן רעגער־לירט פון גאַנץ באַשטימטע קאָנאָמישע געזעצן.

אַוויג ביי אידן, אַנדערש ווי ביי אַנדע־רע פעלקער, איז די באַוועגונג פון שטאָט אין דאָרף גרעסער ווי דער פאַרקערטער שטראָם, זיינען פאַר דעם דאָ גאַנץ ווייַ־טיקע סבות.

אין אונזער אויפגאַבע דאָרף דערפאַר זיין צו רעגולירן די דאָזיקע באַוועגונג צום דאָרף, און זעען איינאָרדענען זי אין אַנ־קלאַנג מיט די טענדענצן וואָס הויבן זיך אָן אַרויסצייגן אין דער לאַנד־וואָרטשאַפט (גרויס פאַרטעריי אַנשטאָט קליין פאַרמע־ריי, וועלכע איז פאַר׳משפּט צו שנעלן אונטערגאַנג).

מיר זיינען אָבער ניט מחוייב צו מאַכן דערפון אַ הייליקע נאַציאָנאַלע אויפגאַבע. דאָס דאָרף זיין בלויז אַ טייל פון אונזער אַלגעמיינער ארבעט פונ׳ם איבערבוי פונ׳ם אידישן לעבן אויף געזינטערע עקאָנאָמי־שע יסודות.

Classified

לאַכעס ::
PERS

ישורענס
אַליסט און ניט דאָרס־
דאָס און ניט האַבן.
P. A. TEI
807 Electric Ra
Phone

יטערס
ווינגטאָן, אָנדערוואוד.
און א. וו.
T. A. W
Ph 28 800 247 Notr

רניטשור פאַרלאַנגט
טן נעלט.
KILSH
Auctio
Canada Bldg.

AACTIVE ME
TRAN
ך געטופט
PH. 26 062

CARD R
און פראַגאָנס פאַרענט־
ניט קיין באַשטימט
טריי.

ן און עלעקטרישע
טעאָר, גראַדואירטער
ר אָפּאַרינסטמענט טע־
ון 9 ביז 12 און פון
נרמאַט קאַר. עדען סט.

SEMO SKIN
אַריאָזיס, אַלע הויט
ראַלאַכע קאָנסער נע־
און פלעקן אָרונטער
$1 און $2 אַ פלעשל.
ערס אויסגעפילט.
עט גאַראַנטירט
C. H. McDON.
252 Kennedy St.

M. B. MORA
Accountants a
ינונג שליסט איין
יטינג, אינקאָם טעקס
פינאַנציעלע סטייט־
סטייטשאָנס, קאָרעס־
טענגאַראַפּיע.
יזנעס קאָנען ניט באַ־
אַזיקן פאַרוואַלטער, קאָ־
אַזיקע באַרענונג פאַר
ערענע און קאָ.
Office: 277 Se
Phone 56 984

ר טייפּרייטן
א קאַפּיע פון "מאַטש
ר אינסטרוקטאָר", א
וואָס לערנט טייפּינג
ן. פּרייז 30 סענט.
H. NEW
220 Bannatyne

ווטס נעגייט צום מאַס.
קאָוטס און וועסטס.
קאָסט צו אייערע"
DOMINION TR
מענט פון פעטערנס
אַנאַדע.
290 PORTAGE AVE
(Over Lyceum

סקאָגנ־הענד
יזוקס, ביליק. טערמס.
לע סאָרטס סייפס גע־

CANADIAN DIEBE
183 Notre D.

טערנס
אייך באַצאָלן זעען
ר ראַיעלסטע לעבנס,
אַבלי קאָמפּאַניס.
עסטייט
נבע באַהאַנדלונג פאַר
יפּער. מאָרטגעדזשעס
ספּעציאַליטעס.
און געלט שיקונג
אַמעריקע ליין".
געלעגנהייטן
אויסוואָל פון נוטש נע־
און אין קאַנסרי.
ון ג. זעלטשען
MUTUAL A
874 Main St.

A. MU
אַריזיזרסער
שינג סטיישאָן
ן באַרי ריפּעירס
376 FURB
PH. 33

געלעגנהייטן
Business Opp

לאַק. 7 סווייטס, יערלאַ־
$. באַרגען פּריינ.
שטעטל פון 500, מיט
יסע טעריטאָריע, פּרייז
מען $1,000 קעש פּיי־

הושיענערעל סטאָרס,
ון פאַר יעדן סאָרט
יסע פּרייזן.
SCOTT REALT
11 C.P.R. Office Bldg.

פאַרשפּרייט די
ידישע טעגלאַכע
ערב קאַנאַדע

פּוילישע אידן קרינען פערטל מיליאָן דאָלאַר אויף פסח דורך האיאס

דאָס איז א סך ווייניקער ווי לעצטן יאָר, כאָטש די נויט איז ערגער

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

וואַרשע, מארט 26 (איטא).— א פערטל מיליאָן דאָלאַר פון אמעריקע איז ביז איצט אָנגענומען פאַר פּוילישע קרובים אויף פסח דורך דער "האיאס", לויט א באַריכט פון דער ארגאַניזאַציע. דאָס איז א סך ווייניקער געלט ווי ס׳איז אָנגעקומען פאַר דער זעלבער צייט לעצטן יאָר, כאָטש די אידישע נויט אין פּוילן איז איז אַן א פאַרגלייך גרעסער.

—(::)—

פאַדערן אונטערזוכונג פון ארבעטס באַדינגונגען אין סאָוו. רוסלאַנד

לאָנדאָן, מארט 26. די קאָנסערוואַטיוון האָבן ווידער אַרויסגעשטעלט אין הויז די פאָדערונג, אַז די בריטישע רעגירונג זאָל באַשטימען אויף אַ אונטערזוכונג וועגן צוואַנג ארבעט אין סאָוועט רוסלאַנד, און אויב מאָסקווע וועט צו דעם ניט איינשטימען, זאָל אָנגלאַנד דורכפירן וועגן דעם אַ פּריוואַטע אויספאָרשונג.

די פראַגע האָט אויפגעהויבן אין הויז דיקונג. האָט עדן נעוואַנט, אַז דער מוזל איז אים באַקאַנט פאַר אַ עקספּערט אין דעם פאַך. דעם קינדס מוטער האָט אויך פאַרטיידיקט דעם מוזל, און אפילו דער

מיטעט זיין פרוי וואָס וויל ניט קומען אַ חיים און שיסט זיך אַליין

קיטשענער, אָנט., מארט 26. — דער־פאַר וואָס זיין ווייב איז אַוועק פון דער היים אין ניט געוואָלט קומען צוריק, האָט מייק אורשעל זי דערשאָסן אין דער הויז פון אירע פריינט וואָו זי איז געווען. און דערנאָך האָט ער זיך אַליין געשאָסן און וועט וואַרשיינלאַך שטאַרבן פון זיינע וואונדן.

מאַן און ווייב האָבן זיך פריער געהאַט צעקריגט. און זי איז אַוועק צו אירע פריינט, מר. און מרס. דזשאַרדזש קאַניער. לעצטע נאַכט איז דער מאַן אַריינגעקומען און ער האָט געפרעגט ביי זיין ווייב, אויב זי איז גרייט צו גיין צוריק צו אים. ווען זי האָט געענטפערט אַז ניט, האָט ער

נייע בלוטיקע ראיאָטן אין אינדיע; רעוואָלוציאָנערע יונגע קערט זיך אָפּ פון מאַהאַטמאַ גאַנדי

קאַנפּאָר, אינדיע, מארט 26. — 30 פּערזאָן זיינען געטויטן געוואָרן און הונ־דערט זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן אין די ראיאָטן וואָס זיינען דאָ אויסגעבראָכן אין פּראָטעסט קעגן דער הינריכטונג פון די דריי אינדיער אָנגעקלאָגט אין דער־מאָרדן אַ פּאָליציסט.

די ראיאָטן האָבן זיך אָנגעפאַ